

ISBN: 978-975-2482-66-1

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 30

Edebiyat/İnceleme

Dizi Editörü

Bilal Kemikli

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Sibel Kılıç

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Nisan 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.

Matbaa Sertifika No: 12227

Merkez Mah. 29 Ekim Cad.

İhlas Plaza No: 11 A/41

Yenibosna Bahçelievler / İstanbul

Tel: 212.454 37 11

Narmanlı
Âşık Sümmâni

ABDULKADİR ERKAL

KETEBE

Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir Erkal

Erzurum ili Narman ilçesinde doğdu. Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 1994 yılında mezun oldu. Kısa dönem öğretmenlikten sonra Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde uzman olarak çalıştı. 2010 yılında Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne öğretim üyesi olarak atandı. Türkiye Yazarlar Birliği (2009) en iyi araştırma ödülünü almıştır.

Abdulkadir Erkal'ın eserlerinden bazıları şunlardır: *Divan Şiiri Poetikası (17. Yüzyıl)* (2009), *Yenişehirli Avni, Mi'rat-ı Cünun –Delilerin Aynası* (2014), *Erzurumlu Emrah Divanı* (2015), *Âşık Sümmâni Divanı* (2015), *Osmanlı Toplumunda ve Edebiyatında Afyon ve Esrar* (2016), *Abdurrahman Rahmi* (2015), *Abdurrezzak İlimi* (2015).

İçindekiler

Önsöz.....	9
Hayatı.....	13
Bâde İçmesi ve Âşık Oluşu.....	14
Vefatı.....	15
Edebî Kişiliği.....	16

Şiirlerinden Seçmeler

Olmayınca.....	21
Baka Baka.....	22
Çıkma.....	23
Müddetimi Doldurma.....	25
Narman Kazasında.....	27
Ah Divanına.....	29
Daldıktan Sonra.....	31
Gecelerde.....	33
Adalet Eyle.....	35
Eğleşme.....	36
Fare.....	38

Kaldı.....	40
Rahat mı Kaldı.....	42
Olmasaydı.....	44
Eller Kınalı.....	46
Uyanır mı.....	47
Özünü Tanı.....	48
Kapısını.....	50
Karşı.....	52
Açtı.....	54
Kadir Mevlâm Nâsib Eyle Sılayı.....	55
Şimdi.....	56
Beni.....	58
Bir Dilbere Mübtelayım Ezelden.....	60
Gel.....	62
Uzak Ol.....	64
Bu Gönül.....	65
Bulamadım.....	66
Usandım.....	68
Korkarım.....	69
Gözler Gözlerim.....	71
Ya Sen Yârdan Ya Ben Senden Geçeyim.....	73
Varmadan mı Gideyim.....	75
Ben.....	77
Sen Sefa Geldin.....	79
Ne Hayaldesin.....	80
Göresin.....	82
Efsane misin.....	84
Yoksulun.....	86
Sen Değil misin.....	87

Bir Gün.....	89
Ervâh-ı Ezelde	91
Ben Razı Değilem.....	93
Gider.....	95
İhsan Ederler.....	96
Döner	98
Bilir.....	100
Elverir.....	101
Doyurur	103
Yetiş.....	104
Tanımaz.....	106
Bilmez misiniz.....	108
Zamanı Geldi.....	109
Dertli Sinem	110
Yandırır.....	112
Söyle Derdimi	114
Gönül Ben Seni.....	115
Senden Gayri.....	117
Pişmededir.....	118
Derler Bize	119
Dilber Senin.....	121
Dünyadadır.....	123
Eser Bir Sâmi Rûzigâr Savurur Ot Saman Gibi.....	125
Rûh İle Nefis Destânı.....	127
Namaz Destânı	134
Son Söz.....	139
Âşık Sümmânî Bize Ne Söylemektedir?	140
Seçilmiş Kaynakça.....	149
Fotoğraflar.....	151

Önsöz

Erzurum, Orta Asya'daki Ozanlık geleneğinin Anadolu'daki Âşıklık geleneğine dönüşmesinde de büyük katkılar sağlamıştır. Bu alanın önemli şahsiyetlerinden biri de kuşkusuz ki Âşık Sümmânî'dir. Âşıklık geleneğinin Anadolu coğrafyasında yavaş yavaş irtifa kaybettiği dönemlerde dünyaya gelen Sümmânî, sanatıyla bu geleneğe yeni bir heyecan katmıştır. Bununla beraber şiirlerini kendine has bir üslup ve hava ile yorumlamasıyla Türk Âşıklık geleneğine ve musikisine 'Sümmânî Ağzı' olarak yer eden yeni bir makamı da kazandırmıştır.

İlhamını gerçek hayattan ve hayal dünyasından alan Âşık Sümmânî, bu sentezi şiirlerine yansıtmasını çok iyi bilmiştir. O, gözlemlediklerini ve gerçeğin arkasına gizlenenleri kendi üslubu ile aktarır. Bu ifade tarzı, âşığın kendi tasarrufundadır. Şiirin özgünlüğü de âşığın bu kişisel tasarrufundan kaynaklanmaktadır.

Âşıkların âşık olmasını sağlayan en önemli sebep, onları yakan, canlarını acıtan, dertlendiren bir kederin, sıkıntının ortaya